

En memòria d'Alfred R. Ecroyd Russell

Òscar Pérez Silvestre

Al cementeri d'Eslida reposen les despulles mortals d'un personatge únic, peculiar, que et fa interrogar-te quan lliges la seua làpida:

«En memoria cariñosa de
Alfredo R. Ecroyd Russell
fundador de la Liga Antialcohólica Española,
que nació en Bradford (Inglaterra)
14 diciembre 1844,
y murió en la Solana del Rey
20 mayo 1922.
A su amado dará Dios el sueño (Salmo 127)»

Això diu, literalment, la pedra que cobreix el seu nínxol. Certament es tracta d'un epitafi solemne i distingit, exclusiu, preparat per a una personalitat plena d'interés. El meu amic Valentín Paulo, ara Jutge de Pau, em va posar sobre la pista de l'habitador de la casa de la Solana de la Mina, un anglés que no sabíem ben bé a què es dedicava. Indagant i buscant, hem pogut arreplegar diverses informacions que ara són publicades; estic segur que aquell home no deixarà indiferent cap dels lectors o lectores que s'atrevisca a entrar en estes línies.

Alfred Russell Ecroyd Russell va nèixer a Bradford el 14 de desembre de 1844. Era fill del matrimoni format per Benjamin Ecroyd (1800-1857) i Hanna Russell (1804-1873). El 13 de gener de 1870 es va casar a Wilmslow amb Hannah Maria Neild (Greenheys 1839-Torquay 1915), matrimoni del qual van nèixer quatre fills: Russell (1871), Ethel Mary (1872), Wilfrid Thorp (1873) i Cuthbert Wigham (1975).

La seua esposa, **Hannah Maria Neild**, va destacar molt prompte com a activista antialcohòlica al seu poble natal. La curiositat per l'estudi i un talent natural la

convertiren en una oradora de primera fila, a pesar de les dificultats que la societat masculista de l'època li va posar per a obtenir cap títol acadèmic. El 1894 arriba esta família a l'Espanya, possiblement per les ocupacions comercials del seu marit Alfred Ecroyd. La destinació va ser molt pròxima: Artana. Diuen les cròniques que ella va ser qui va influir sobretot en Ecroyd per tal que fundara a escala estatal el moviment de temperança (és a dir, basat en la moderació o eliminació total del consum personal i social de begudes alcohòliques).

EL ALCOHOL hace á los amos injustos, y rebeldes á los criados; falsos á los amigos y vengativos á los enemigos; lleva al hogar la desgracia y los negocios á la quiebra; hace á los esposos crueles é infieles á las esposas; intolerantes á los padres y malos á los hijos.

La ABSTINENCIA engrasa las ruedas del comercio; fomenta la amistad; destruye odios; hace felices los hogares y prósperos los negocios; esposos cariñosos y esposas felices; padres prudentes é hijos alegres y tiernos.

Alfred Ecroyd.

17 Octubre 1911

Si bé a l'Estat espanyol hi havia hagut alguns intents anteriors, com la societat creada des d'un punt de vista confessional a Valladolid el 1888 per un pastor evangèlic, pareix que és a partir de 1909 que emergeixen amb una certa singularitat les figures d'Alfred Ecroyd i la seua esposa Hannah, ajudats per alguns metges, amb la pretensió d'obtenir firmes dels professionals sanitaris per tal de crear opinió i forçar el Govern espanyol a la prohibició total de la venda i consum de begudes alcohòliques. Sembla, però, que els èxits en altres països com els Estat Units o el Regne Unit no es van poder aconseguir ací per la indiferència del Govern i per l'arrelament dels hàbits de consum.

Tot i això, després de dos anys de campanya del matrimoni Ecroyd-Neild i del metge de Tales Miguel Gallart Traver, el dia 1 d'abril de 1911 es constituïa a Tales l'Associació

Antialcohòlica Espanyola. Durant l'any 1910 havien publicat els fullets informatius "Concepto médico del alcohol", dirigit als metges, "Opiniones de hombres eminentes sobre el vino" i "La Iglesia contra el alcohol". L'octubre de 1910 apareixia des d'Artana el primer número del periòdic de quatre pàgines titulat *El Abstemio*, amb periodicitat irregular, encara que anava publicant-se cada tres o cinc mesos. Esta publicació, portaveu de l'Associació Antialcohòlica Espanyola, va arribar a publicar 10.000 exemplars per a difondre'ls a tot Espanya i encara a l'estranger.

Un altre personatge vinculat a la Lliga Antialcohòlica va ser el mestre Francisco Fuertes Antonino, natural de la Vall d'Uixó (1884-1953). Des del principi va assumir la direcció del periòdic, que portava des de qualsevol dels pobles on era destinat. Curiosament, este mestre va ser amic del nostre Francisco Mondragón, amb qui va compartir unes colònies a Eslida l'agost de 1933, organitzades per la Diputació de Castelló per als xiquets de la Casa Provincial de Beneficència. Això, però, serà la matèria d'un altre article.

La Lliga Antialcohòlica es va dissoldre quasi immediatament després de la mort de Hannah Neild, esdevinguda a finals de 1915 a la població anglesa de Torquay, als 77 anys d'edat. Ella havia tingut un protagonisme cabdal en la creació de la Lliga i aportava anualment 100 pessetes, més tantes altres del seu marit i dels fills. Ella ocupà el càrrec de vicepresidenta perpètua. L'acció més rellevant que va ser capaç d'organitzar l'entitat fou el Congrés Antialcohòlic de Barcelona, del 3 al 4 d'octubre de 1914.

El seu fill **Russell Ecroyd Neild**, casat a València el 1911 amb Maria Pérez Rodríguez, s'havia establert a Castelló i s'havia convertit a poc a poc en un conegut home de negocis. El 1912 havia posat en funcionament una línia d'autobusos que els dijous i els diumenges d'estiu feia el trajecte Castelló-Benassal, línia que va perdre el 1913 en fundar-se la companyia Hispano de Fuente En-Segures. Abans ja havia obert un negoci que portava el seu nom, relacionat amb els recanvis, la reparació i el lloguer de cotxes i bicicletes de marques angleses. Sabem que el 1913 era el taller més antic de la capital i estava ubicat als carrers de Ximénez, 1 i Moyano, 2 de Castelló, darrere del Teatre Principal. L'any 1922 el trobem al carrer de l'Escultor Viciano, 22 i es dedica als recanvis i a garatge. A més, també comercia amb colors per a ceràmica de la casa anglesa Harrison & Son (Hanley) i s'ofereix a fer traduccions i interpretacions de l'anglès. La seua col·laboració al sosteniment de la Lliga Antialcohòlica fou també molt important: a més dels donatius constants, va exercir el càrrec de tresorer (1911-1913) i visecretari (1913-1914); la seua esposa Maria Pérez en fou vicesecretària (1911-1913) i vicepresidenta (1913-1914).

Alfred Ecroyd, son pare, va morir també als 77 anys d'edat a la seua casa de la Solana de la Mina, al terme d'Artana, el dia 20 de maig de 1922. Segons la crònica del soterrar que van publicar el dia 23 de maig els diaris *Heraldo de Castellón* i *La Provincia Nueva*, pareix que solia tornar cada any a les seues possessions de la Solana a passar la temporada de primavera i estiu. Una altra font, el full mensual *El Crit de la Muntanya*, ens informa que Alfred Ecroyd era entusiasta i protector econòmic de l'acció valencianista que a Artana protagonitzava l'actiu Vicent Tomàs i Martí, ideòleg del valencianisme agrarista impulsat en molts pobles de la Plana i de l'Horta entre els anys 1918-1923. Des del seu humil butlletí l'acomiadaven amb unes paraules plenes de sentiment i sinceritat: "Descanse en pau aquell home tan altruista, tan bo i tan just".

Encara que Alfred Ecroyd estava més vinculat a Artana, va ser enterrat a Eslida pel fet d'haver mort dins del nostre terme. Segurament va oficiar el funeral Mn. Eduardo Manzana, rector d'Eslida en aquell moment. A Artana era rector el seu germà Mn. Facundo Manzana. Per voluntat expressa del difunt, no volia que es portara dol. El vers del salm 127 que apareix en la làpida i en les esqueles de la premsa té una enunciació un poc estranya, sobretot si la comparem amb les versions més actuals d'estes composicions bíbliques. "A su amado dará Dios el sueño" és una interpretació literal de l'escriptura, que hui sol parafrasejar-se així: "fins i tot quan dormen, Déu dona el pa als seus amics".

Quan estava arreplegant informació sobre este personatge, vaig trobar en Internet l'arbre genealògic de la seua família, i curiosament no hi consta ni la data ni el lloc de defunció d'Alfred Ecroyd, ni tampoc on és soterrat. Fa més d'un any vaig enviar un missatge electrònic al Regne Unit demanant d'entrar en contacte per tal de comunicar estes dades, però no he obtingut cap resposta. Possiblement haja de ser un d'eixos secrets, íntims i compartits alhora, de la gent d'Eslida...